

Tuairim ó Choiste Eorpach na Réigiún – Treochlár don Hidrigin Ghlan – an méid a chuireann údaráis áitiúla agus réigiúnacha le hEoraip aeráidneodrach

Rapóirtéir:	Birgit HONÉ (DE/PSE), An tAire Gnóthaí Cónaidhme agus Eorpacha agus na Forbartha Réigiúnaí (an tSacsain Íochtarach)
Doiciméad tagartha:	Tuairim Féintionscnaimh

MOLTAÍ BEARTAIS

TÁ COISTE EORPACH NA RÉIGIÚN

An tábhacht a bhaineann leis an Aontas a bheith aeráidneodrach faoi 2050

1. ag fáiltiú go mór roimh an bhformheas a thug an Chomhairle Eorpach ar an sprioc a bhaineann leis an Aontas a bheith aeráidneodrach faoi 2050 agus roimh an aidhm atá ag an gCoimisiún Eorpach an sprioc sin a chumhdach i ndlí an Aontais lena thogra le haghaidh dlí AE maidir leis an aeráid ⁽¹⁾;
2. ag cur béime ar a thábhachtaí atá sé fás a ghiniúint atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de agus go sóisialta, go háirithe tar éis ghéarchéim COVID-19. Ní mór don Chomhaontú Glas don Eoraip ⁽²⁾, ina gcuimseofar nuálaíochtaí teicneolaíocha agus sóisialta atá neamhdhíobhálach don aeráid, agus éifeachtúil ó thaobh fuinnimh agus acmhainní de, a bheith ina phríomhghné den téarnamh eacnamaíoch tar éis COVID-19. Ós rud é go bhfuil an hidrigin ghlan ar cheann de na teicneolaíochtaí sin don todhchaí, ní mór í a chur chun cinn go tréan san Aontas;
3. ag fáiltiú go diongbháilte, dá bhrí sin, roimh an togra ón gCoimisiún le haghaidh straitéis hidrigine de chuid an Aontais, rud atá á iarraidh againn i moltaí na tuairime seo ⁽³⁾; á chur in iúl gur díol sásaimh dó freisin go mbeidh sé i bhfad níos indéanta geilleagar hidrigine glaine a fhorbairt de bharr an togra athbhreithnithe le haghaidh chreat airgeadais ilbhliantúil an Aontais do 2021-2027 lena ngabhann plean téarnaimh, agus tá sé ag éileamh ar an gComhairle agus ar Pharlaimint na hEorpa na roghanna sin a choimeád sa phróiseas reachtach;
4. á thabhairt le fios go bhfágann sprioc na haeráidneodrachta gur gá athrú ó bhonn a dhéanamh ar an leictreachas, ar an bhfuair agus ar an teas-soláthar agus gur gá, go háirithe, athruithe móra a dhéanamh in earnálacha na tionsclaíochta agus an iompair. Beidh réimse leathan de réitigh theicniúla atá bunaithe ar fhoinsí fuinnimh inathnuaite de dhíth. Ach má táthar chun dlús a chur le teicneolaíochtaí a bhfuil gealladh fúthu, is gá tacaíocht a chur ar fáil a bhaineann go sonrach leis an teicneolaíocht áirithe atá i gceist. Beidh an hidrigin ghlan, agus amhábhair agus breoslaí sintéiseacha a thagann aisti ⁽⁴⁾, bunriachtanach chun an sprioc sin a bhaint amach sa todhchaí agus ba cheart dá bhrí sin go gcuirfí tacaíocht shonrach ar fáil dóibh. Maidir leis sin, ba cheart béim ar leith a chur ar hidrigin ghlas ó fhoinsí fuinnimh inathnuaite;
5. den tuairim, sa chéim luath seo d'fhorbairt an mhargaidh, gur mhaith an smaoineamh é cur chuige oscailte a ghlacadh maidir leis na húsáidí a d'fhéadfadh a bheith ag an hidrigin ghlan ós rud é go bhféadfadh roinnt earnálacha méideanna áirithe den hidrigin ghlan a úsáid i ndáiríre. Measann CnaR gur gá díriú ar úsáidí a bhfuil gealladh fúthu de réir mar a thagann forbairt ar an margadh;
6. á chur i bhfios, i dtaca leis sin, nach bhfuil sé chomh héifeachtúil céanna hidrigin ghlan agus ríomhbhreoslaí a úsáid i gcomórtas leis an leictreachas inathnuaite mar gheall ar chailleanais tiontúcháin, agus gurb é is dóichí go mbeidh costais níos airde ar chuid mhór de na húsáidí sin san fhadtéarma. Ar an gcúis sin, ón meántéarma go dtí an fadtéarma, measfar gurb iad na húsáidí tosaíochta is féidir a bhaint as an hidrigin ghlan/ríomhbhreoslaí ná na réimsí ina bhfuil an hidrigin á

⁽¹⁾ Togra le haghaidh rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an creat chun aeráidneodracht a bhaint amach agus lena leasaítear Rialachán (AE) 2018/1999 (An Dlí Aeráide Eorpach) (COM(2020) 80 final).

⁽²⁾ Teachtaireacht ón gCoimisiún — An Comhaontú Glas don Eoraip (COM(2019) 640 final).

⁽³⁾ Féach an Treochlár — Ares(2020)2722353.

⁽⁴⁾ De ghrá na simplíochta, úsáidfear an téarma “ríomhbhreoslaí” le tagairt a dhéanamh do bhreoslaí sintéiseacha sa chuid eile den tuairim seo.

húsáid mar amháibhar nó inarb amhlaidh nach réitigh inmharthana iad bearta éifeachtúlachta fuinnimh ná an leictirí díreach (e.g. táirgeadh amóinia agus cruach, an t-iompar tromshaothair agus fadraoin, próisis ardteocht agus stóráil leictreachais shéasúrach) agus sna codanna sin den timpeallacht thógtha/den téamh ceantair uirbigh nach bhfuil teaschaidéil ná teasghréasáin éifeachtacha iontu;

7. á mholadh go ndéanadh an Coimisiún measúnú ar an bhféidearthacht táirgeachta a bhaineann leis an hidrigin ghlas san Aontas, lena n-áirítear i réigiúin bheagfhorbartha NUTS 2, agus i réigiúin bheagfhorbartha máguaird (e.g. an Meánoirthear agus an Afraic Thuaidh), agus aird ar leith á tabhairt ar an iomaíocht le húsáid dhíreach an leictreachais ó fhoinsí fuinnimh inathnuaite toisc gur bhonn tábhachtach é eolas cuimsitheach agus mionsonraithe a bheith ar fáil ar chásanna éagsúla a d'fhéadfadh a bheith ann ar mhaithe le geilleagar hidrigine glaise a fhorbairt san Eoraip. Ina theannta sin, tá CnaR á chur in iúl go bhféadfaí anailís a dhéanamh ar an méid a d'fhéadfaí an hidrigin ghorm a úsáid mar réiteach idirthréimhseach;

8. á mholadh go gcuirfeadh na Ballstáit geilleagar hidrigine glaise chun cinn agus a bpleananna náisiúnta don fhuinneamh agus don aeráid (NECPanna) á dtabhairt cothrom le dáta acu in 2023, agus straitéisí hidrigine náisiúnta comhtháite a cheapadh i gcaoi agus go bhfuil bearta á gcur chun feidhme i ndlúthchomhar leis na geallsealbhóirí uile. Agus na tionscadail sin á dtarraingt suas agus á gcur chun feidhme, ba cheart do na Ballstáit oibriú i ndlúthchomhar leis na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha nó lena gcomhlachais náisiúnta agus réigiúnacha agus leis an bpobal eolaíoch. Moltar go ndéanadh gach Ballstát scrúdú ar a fhéideartha a bheadh sé an hidrigin ghlas a tháirgeadh;

Gnéithe inbhuanaitheachta

9. á chur i bhfáth gurb amhlaidh, san fhadtárma, gurb é an leictrealú uisce, is é sin nuair a úsáidtear an leictreachas ó fhoinsí fuinnimh inathnuaite (an hidrigin ghlas), an t-aon mhodh inbhuanaithe amháin atá ann chun an hidrigin a tháirgeadh. Dá bhrí sin, ní mór don Aontas agus do na Ballstáit a gcuid iarrachtaí a dhíriú ar an hidrigin ghlas agus geilleagar hidrigine á fhorbairt acu. Go dtí go mbeidh cainníochtaí leordhóthanacha ar fáil, is féidir le réitigh theicneolaíocha shealadacha – amhail an hidrigin ghorm – a bheith ina gcuidiú chun astaíochtaí CO₂ a laghdú ón táirgeadh hidrigine atá ann cheana. Ní mór a áirithiú nach gcuirtear bac ar an aistriú chuig an hidrigin ghlas ar an dóigh sin, agus geilleagar hidrigine á fhorbairt. Ní mór tairbhí iarbhir agus suntasacha a fháil as na réitigh shealadacha ó thaobh chostas agus luas an chur chun feidhme de i gcomparáid leis an hidrigin ghlas agus níor cheart spleáchas ar an réiteach a roghnaíodh a bheith mar thoradh orthu san fhadtárma;

10. den tuairim go bhfuil rithábacht le haicmiú agus deimhniú cuimsitheach agus trédhearcach maidir leis an inbhuanaitheacht le haghaidh hidrigine/riomhbhreoslaí, agus den tuairim go bhfuil rithábacht le húsáid fhairsing agus éigeantach a bhaint as na deimhnithe arna gceapadh sa phróiseas sin. Ní fhéadfaidh margadh le haghaidh na hidrigine glaise forbairt ach amháin le deimhnithe atá ceaptha a bheith dian, soiléir agus difreáilte agus lenar féidir freisin idirdhealú a dhéanamh idir an hidrigin ghorm agus an hidrigin ghlas. Tá CnaR ag iarraidh ar an gCoimisiún próiseas an aicmithe gáis a bhrú chun tosaigh san Fhóram Eorpach um Rialáil Gáis (Fóram Mhaidrid) agus gníomhú go gasta chun togra a chur síos le haghaidh córas aicmiúcháin agus deimhniúcháin i gcomhréir leis an reachtaíocht atá ann cheana maidir le fiordheimhniú an fhuinnimh inathnuaite; á éileamh, i dtaca leis sin, go bhféadfaí féachaint ar na córais ráthaíochta tionscnaimh chomhthreomhara atá ann cheana (Airteagal 19, RED (Treoir maidir le Fuinneamh Inathnuaite) II) agus deimhnithe inbhuanaitheachta (Airteagail 25-31, RED II) a chumasc. Ba cheart don Choimisiún tacú le glacadh domhanda an deimhnithe/an chórais ráthaíochta tionscnaimh a fhorbrófar san Aontas;

Ról sonrach na réigiún

11. á chur i bhfios gur féidir an hidrigin ghlas a tháirgeadh agus a úsáid ar bhealach dláraithe agus gur féidir léi a bheith mar chuid de sholáthar fuinnimh níos dláraithe san am atá le teacht, mar a leagtar amach sa straitéis fhadtármach ón gCoimisiún “Pláinéad Glan do Chách”⁽⁵⁾, rud a dtacaíonn CnaR leis⁽⁶⁾. Is féidir an fhorbairt réigiúnach agus áitiúil a chur chun cinn leis an hidrigin ghlas toisc gur féidir codanna suntasacha den luachshlabhra a bhunú i réigiúin agus i mbardais agus, ar an gcaoi sin, éifeachtaí tairbhiúla a bheith acu ar an bhfostaíocht agus ar FBManna. Ina theannta sin, is féidir an barrachas teasa ó tháirgeadh na hidrigine glaise a úsáid sa teas-soláthar áitiúil agus réigiúnach, agus is féidir an hidrigin a tháirgtear mar sheachtháirge le linn próisis áirithe a athshlánú agus a úsáid ar an leibhéal áitiúil agus réigiúnach;

⁽⁵⁾ COM(2018) 773 final.

⁽⁶⁾ Opinion of the European Committee of the Regions — Implementing the Paris Agreement through innovative and sustainable energy transition at regional and local level (IO C 39, 5.2.2020, lch. 72); Opinion of the Committee of the Regions — A Clean Planet for all — A European strategic long-term vision for a prosperous, modern, competitive and climate neutral economy (IO C 404, 29.11.2019, lch. 58).

12. á chur i bhfáth go sainráite go bhfuil ról cinntitheach ag na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha maidir le geilleagar na hidrigine a chur ar bun. Tá go leor údarais áitiúla agus réigiúnacha ag obair ar straitéisí hidrigine, ar chlár maidir leis an hidrigin ghlas, agus ar thionscadail shonracha, mar shampla laistigh de raon na Comhpháirtíochta “European Hydrogen Valleys” ⁽⁷⁾. Is gníomhaithe ríthábhachtacha iad na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha le haghaidh fhorbairt an mhargaidh de bharr an mhéid seo a leanas: an t-eolas mionsonraithe atá acu ar imthosca áitiúla, a naisc le gníomhaithe áitiúla, an mhaoirseacht a dhéanann siad ar phróisis phleanála agus údarúcháin agus ar dheiseanna éagsúla réigiúnacha agus áitiúla le haghaidh cistiú agus dreasachta, a gcumhachtaí soláthair phoiblí agus a gcumhachtaí san oideachas agus san oiliúint ar leibhéal gairmiúil agus acadúil;

13. á thabhairt dá aire gur féidir le réigiúin ról nasctha tábhachtach a bheith acu chun straitéisí réigiúnacha mar aon le clár maidir leis an hidrigin ghlas a chur i dtoll a chéile chun forbairt chomhtháite ar luachshlabhra na hidrigine glaise a áirithiú. Fágann cóngaracht an táirgthe agus na húsáide gur féidir leo gréasáin hidrigine réigiúnacha a thógáil ar dtús agus iad a leathnú ansin le himeacht ama. Is féidir an soláthar hidrigine láraithe ar scála mór a mheaitseáil leis an éileamh díláraithe ó na tionscail, ó chórais iompair, ó fhoirgnimh agus ó chothromú na heangaí i dtimpeallacht bhraislí na dtionscal, ar an leibhéal réigiúnach, náisiúnta agus idirnáisiúnta (cúpláil earnálacha). D’fheádfadh suíomhanna atá gar do chalafoirt a bheith tarraingteach go háirithe ós rud é go n-éascaíonn siad allmhairiú hidrigine/ríomhbhreislaí san fhadtéarma. Tá CnaR ag tathant go mór ar an gCoimisiún Eorpach tacú le forbairt agus cur chun feidhme na straitéisí agus na gclár réigiúnach sin le haghaidh luachshlabhraí agus bhraislí na hidrigine glaise;

Comhordú fhorbairt an mhargaidh

14. á athdhearbhú nach féidir forbairt teacht ar mhargadh na hidrigine glaise gan infheistíocht shuntasach a dhéanamh, lena n-áirítear ón earnáil phríobháideach. Ní féidir leis sin tarlú ach amháin má táthar muiníneach as forbairt an mhargaidh san fhadtéarma. Le spriocanna uailmhianacha agus ceangailteacha, creat dlíthiúil soiléir, straitéis shainráite agus treochlár sonrach le haghaidh na hidrigine glaise, is féidir muinín a chothú;

15. ag tathant ar an gCoimisiún fis uile-Aontais a fhorbairt sa straitéis hidrigine de chuid an Aontais atá ar na bacáin, go háirithe le haghaidh na hidrigine glaise do 2030 agus 2050, agus réamh-mheastachán a chur ar fáil de réimsí úsáide na hidrigine glaise, an glacadh leis an hidrigin ghlas ar an margadh agus cur chun cinn nuálaíochta breise, agus moltaí na tuairime seo á gcur san áireamh;

16. ag iarraidh ar an gCoimisiún treochlár a chur síos mar chuid de straitéis hidrigine an Aontais, ar treochlár comhtháite é de bhearta reachtacha agus neamhreachacha chun geilleagar hidrigine glaine Eorpach, mar aon le margadh aonair hidrigine dírithe ar an hidrigin ghlas, a thógáil, rud a chuirfeadh le moltaí na tuairime seo agus an Fhóram Straitéisigh le haghaidh Tionscadail Thábhachtacha ar mhaithe le leas na hEorpa i gcoitinne (IPCEInna). Ba cheart a bheith san áireamh i straitéis hidrigine an Aontais spriocanna uailmhianacha le haghaidh acmhainneacht táirgeachta na hidrigine glaise, bunaithe ar anailís ar an acmhainneacht táirgeachta réigiúnach, agus ba cheart leathnú córasach an táirgthe hidrigine agus na húsáide hidrigine a chur chun cinn trí luachshlabhraí comhfhreagracha a bhunú. Ba cheart an straitéis a bheith ina rannchuidiú leis an gcomhordú uile-Aontais ar fhorbairt an tsoláthair, an éilimh agus an bhonneagair agus le comhordú gníomhaíochtaí rialála agus cistiúcháin ar leibhéal an Aontais, ar leibhéal na mBallstát agus ar leibhéal na n-údaras áitiúil agus réigiúnach, agus aird ar leith á thabhairt ar ról nasctha na réigiún a luaitear thuas chun táirgeadh agus úsáid na hidrigine glaise a uas-scálú ó thaobh an aistrithe amhábhair fuinnimh agus tionsclaíochta de;

17. den tuairim go bhfuil forbairt gheilleagar na hidrigine glaise ríthábhachtach don bheartas tionsclaíochta inbhuanaithe arna shaothrú leis an gComhaontú Glas don Eoraip; á thabhairt le fios go bhfuil gá leis an teicneolaíocht leictrealaithe a uas-scálú chuig scála gigeavata chun go mbeadh an hidrigin “ghlas” iomaíoch ó thaobh costais de. Ar an dóigh sin, tugtar deis (fostaíochta) don tionscal táirgthe leictrealaithe i mBallstáit an Aontais mar aon le deiseanna onnmhairithe ar fud an domhain. Tá CnaR ag tathant ar an gCoimisiún Eorpach an méid sin a chur chun cinn. Tá sé ag cur i bhfáth a thábhachtaí atá sé go mbeadh réigiúin Eorpacha — i dteannta earnáil na tionsclaíochta — rannpháirteach chun luachshlabhraí hidrigine trasearnála a fhorbairt lena nasctar an soláthar, an bonneagar agus an t-éileamh. Tá CnaR ag tathant ar an gCoimisiún, mar chuid de chur chun feidhme na Straitése nua Tionsclaíochta don Eoraip ⁽⁸⁾, príomh-mhargáí a chur chun cinn dírithe ar theicneolaíochtaí na hidrigine glaise agus ar chórais na hidrigine glaise agus ar a n-úsáid le haghaidh an táirgthe aeráidneodraigh, go háirithe i dtionscal na cruach, na stroighne agus na gceimiceán. Tá CnaR á iarraidh go ndéanfaí straitéis an Aontais le haghaidh cruach ghlan, straitéis arna fógart ag an gCoimisiún, a ghlacadh go gasta agus go gcuirfí béim iomchuí ar úsáid na hidrigine glaise;

⁽⁷⁾ Faoi scáth an Ardáin um Speisialtóireacht Chliste (S3P).

⁽⁸⁾ COM(2020) 102 final.

18. ag fáiltiú go croíúil roimh bhunú na Comhghuaillíochta Eorpaí don Hidrigin Ghlan arna fhógairt sa Straitéis nua Tionsclaíochta. Tá CnaR á iarraidh go gcuirfí an chomhghuaillíocht sin ar bun go gasta, go ndéanfaí ar an hidrigin ghlas agus go gcuideofaí leis an Aontas ról ceannródaíoch a imirt sa phríomhtheicneolaíocht sin trí chur le comhordú agus malartú eolais agus taithí. Tá CnaR á éileamh go ndéanfaí rannpháirtíocht na réigiún agus FBManna sa chomhghuaillíocht, de réir mar a d'fhógair an Coimisiún, a chur chun feidhme go comhsheasmhach;

19. á thabhairt le fios go bhfuil gá le cur chuige níos córasaí i leith earnálacha mar gheall ar chomhtháthú méadaitheach na n-earnálacha trí na foinsí fuinnimh céanna a úsáid. Tá CnaR á chur i bhfáth gurb amhlaidh, leis an straitéis le haghaidh córais fuinnimh chomhtháite agus le straitéis hidrigine an Aontais ⁽⁹⁾ de chuid an Choimisiúin Eorpaigh, gur gá bém a chur ar a thábhachtaí atá an hidrigin ghlas ar bhonn córasach i ndáil le cineálacha eile fuinnimh le haghaidh comhtháthú earnálacha, amhail an leictreachas, gáis inathnuaite agus ríomhbhreislaí, don chóras fuinnimh agus eacnamaíoch a bheidh ann amach anseo agus go gcaithfear modhanna cur chun feidhme a théann chun tairbhe don chóras a thaispeáint. Ní mór dóibh modhanna cur chun feidhme a thaispeáint atá chun tairbhe don chóras agus lena n-úsáidtear rialacha margaidh nua agus saincheaptha chun margadh feidhmiúil sa hidrigin a chruthú lena ndéantar, ar thaobh amháin, táirgeadh agus úsáid na hidrigine a spreagadh agus, ar an taobh eile, atá ina mhargadh atá comhtháite le margadh an leictreachais agus margadh an gháis;

Ag tacú leis an gcreat reachtach agus le forbairt an bhonneagair faoin gComhaontú Glas don Eoraip

20. á chur i bhfáth go bhfuil an leathnú dinimiciúil ar fhuinneamh inathnuaite i nginiúint leictreachais mar bhonn le forbairt mhargadh na hidrigine glaise san Aontas. Tá CnaR á éileamh go ndéanfaí athbhreithniú ar an Treoir maidir le Fuinneamh Inathnuaite (RED II) mar thoradh ar spriocanna aeráide 2030 de chuid an Aontais, ar spriocanna níos déine iad, go háirithe trí sprioc an Aontais le haghaidh an sciar den fhuinneamh inathnuaite san olltomhaltas deiridh fuinnimh a ardú dá réir sin; ag moladh do na Ballstáit agus do na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha spriocanna áitiúla, réigiúnacha agus náisiúnta uaillmhianacha a shocrú chun an fuinneamh inathnuaite a leathnú, amhail an fuinneamh gaoithe agus an grianfhuinneamh; tá coinne ag CnaR go gcuirfí borradh faoin earnáil sin leis an straitéis maidir leis an bhfuinneamh inathnuaite amach ón gcósta arna fhógairt ag an gCoimisiún, lena n-áirítear trí thionscadail nuálacha um tháirgeadh na hidrigine glaise amach ón gcósta a chistiú;

21. á iarraidh ar an gCoimisiún scrúdú a dhéanamh féachaint an dtugtar dreasachtaí leordhóthanacha le RED II agus le gníomhartha tarmligthe chun ríomhbhreislaí a úsáid bunaithe ar astaíochtaí tionsclaíocha CO₂ agus ar ghabháil agus úsáid carbóin (CCU) i gcéim idirthréimhse. Mar sin féin, ba cheart bearta a dhéanamh freisin chun cuntaíocht dhúbailte ar laghdúithe astaíochtaí gás ceaptha teasa a sheachaint, mar aon le ríomhbhreislaí a áireamh ina n-iomláine mar “fhoinsé inathnuaite”;

22. á éileamh freisin go ndéanfaí gníomhartha tarmligthe a dhréachtú go gasta faoi RED II chun soiléiriú a thabhairt ar aicmiú eangach leictreachais le haghaidh táirgeadh hidrigine (Airteagal 27 RED II) agus ar na híoscseanglais laghdaithe maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa le haghaidh breislaí sintéiseacha (Airteagal 25 RED II);

23. á chur i bhfios nach mór modh leictrealaithe atá neamhdhíobhálach d'eangacha agus do chórais a áirithiú agus eangacha leictreachais á n-úsáid le haghaidh táirgeadh hidrigine (bainistiú ar éileamh); á iarraidh go gcuirfear san áireamh i straitéis hidrigine an Aontais agus i straitéisí hidrigine ar an leibhéal náisiúnta agus réigiúnach cruthú acmhainneachta breise leictreachais ghlais a áireamh le haghaidh leictrealú;

24. á thabhairt le fios go gcruthaítear cothrom iomaíochta trí chostais sheachtracha a inmheánú agus go méadaítear tarraingteacht eacnamaíoch na hidrigine glaise. Tá CnaR ag tacú, dá bhrí sin, le hathbhreithniú cuimsitheach ar an Treoir maidir le Cánachas Fuinnimh d'fhonn an cánachas fuinnimh a ailíniú le spriocanna an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip agus an hidrigin agus ríomhbhreislaí a chur san áireamh i raon feidhme na Treorach; ag moladh do na Ballstáit an tsolúbthacht atá ann cheana a úsáid le haghaidh cánachas glas agus ioncaim bhreise a úsáid chun an t-ualach cánach ar an leictreachas ísealcharbóin a laghdú;

25. á chur i bhfios go soláthraítear dreasachtaí suntasacha le Scéim an Aontais i ndáil le Trádáil Astaíochtaí (EU ETS) chun laghdú a dhéanamh ar astaíochtaí gás ceaptha teasa i dtionscail dianfhuinnimh (e.g. tionscal na gceimiceán agus tionscal na cruacha), ar príomhrogha dóibh an hidrigin ghlas le haghaidh dícharbónú. San athbhreithniú ar an Treoir maidir le Trádáil Astaíochtaí, ba cheart spriocanna aeráide nua 2030 a chur san áireamh, e.g. tríd an bhfactóir laghdaithe línigh a mhéadú. D'fhéadfaí cur lena shábháilte atá infheistíochtaí trí íosphraghas a chur le EU ETS;

26. i bhfabhar sásra oiriúnach coigeartaithe teorann a fhorbairt a bheidh ag cloí le rialacha na hEagraíochta Domhanda Trádála (EDT) le haghaidh astaíochtaí CO₂ ⁽¹⁰⁾ do tháirgí arna n-allmhairiú ó thríú tíortha, a mbaineann an táirgeadh le hastaíochtaí arda CO₂ agus atá faoi réir iomaíocht idirnáisiúnta láidir. Le córas den sórt sin, in éineacht le EU ETS coigeartaithe, d'fhéadfaí dreasachtaí a sholáthar chun an hidrigin ghlas a úsáid i dtionscail dianfhuinnimh;

⁽⁹⁾ Féach Treochlár an Choimisiúin Eorpaigh – Ares(2020)2722353.

⁽¹⁰⁾ Féach an Measúnú ar Thionchar Tionscanta – Ares(2020)1350037.

27. ag iarraidh ar an gCoimisiún athbhreithniú a dhéanamh ar an Rialachán maidir le bonneagar tras-Eorpach fuinnimh (Gréasán Tras-Eorpach Fuinnimh (GTE-F))⁽¹¹⁾ agus ar rialacha an Aontais maidir le margadh gáis an Aontais, Treoir 2009/73/CE⁽¹²⁾ maidir le gás go príomha, ar shlí a fhágann gur féidir geilleagar na hidrigine glaise a fhorbairt go dinimiciúil, agus an hidrigin a tharchur ar fud an Aontais. Mar chuid de sin, áirítear, mar shampla, caighdeáin uilíocha agus shoiléire a shainiú (e.g. an sciar ceadaithe den hidrigin sa chóras gáis nádúrtha), na ceanglais maidir le tionscadail leasa choitinn (PCInna) a choigeartú go hiomchuí bunaithe ar GTE-F, an phleanáil ar an mbonneagar leictreachais agus gáis a chomhordú, an bonneagar gáis atá ann cheana a athaicmiú, agus rialacha soiléire a leagan síos chun hidrigin dheimhnithe ó fhoinsé fuinnimh inathnuaite a instealladh sa chóras gáis nádúrtha. Ina theannta sin, ní mór an bonn rialála le haghaidh gréasáin hidrigine phoiblí a fhorbairt, agus rochtain neamh-idirdhealaitheach orthu a áirithiú. Tá CnaR á thabhairt le fios gur tábhachtach an réamhriachtanas é gréasáin hidrigine thiomnaithe a thógáil agus a leathnú chun a áirithiú go mbeidh an hidrigin ar fáil i bhfoirm íon le haghaidh na n-úsáidí tosaíochta sin nach bhfuil aon roghanna malartacha insamhlaithe ar an hidrigin ann ina leith;

28. den tuairim gur cheart, leis an athbhreithniú ar an Rialachán maidir leis an nGréasán Tras-Eorpach Iompair (TEN-T), béim bhreise a chur ar theicneolaíochtaí ísealcharbóin tiomána le haghaidh leoraithe, cóistí agus na loingseoireachta intíre, amhail mótaí leictreacha á gcumhachtú le cealla hidrigine nó línte cumhachta lastuas mar aon le foirmeacha fuinnimh eile atá ag teacht leis na ceanglais maidir leis an inbhuanaitheacht agus maidir le laghdú astaíochtaí. Réamhriachtanas chun na teicneolaíochtaí sin a chur ar fáil is ea tógáil an bhonneagair chomhfhreagraigh, feadh conairí croíghréasán i dtosach báire. Ba cheart don tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (SCE) cistiú leordhóthanach a sholáthar chun na críche sin. Leis an athbhreithniú ar an Treoir maidir le Bonneagar Breoslaí Malartacha, tugtar an deis ceanglais shonracha a leagan síos le haghaidh dhlús na stáisiún peitрил hidrigine sna Ballstáit;

29. ag iarraidh ar an gCoimisiún tacaíocht a cheadú chun bonneagar píblíne a chruthú chun an hidrigin a iompar (píblínte a thógáil agus an bonneagar gáis atá ann cheana a athrú ó bhonn) agus chun bonneagar stórála a chruthú; á chur in iúl go soláthraítear deiseanna gnó trí fhorbairt agus cistiú a dhéanamh ar bhonneagar trasteorann le haghaidh na hidrigine idir brailí tionscal; á chur in iúl go bhfuil an comhar inmholta le hearnálacha eile a bhfuil bonneagar fuinnimh nua ag teastáil uathu toisc na planála spásúlachta agus na cost-éifeachtúlachta;

30. ag tathant ar an gCoimisiún tosaíocht a thabhairt d'úsáid na hidrigine glaise agus ríomhbhreoslaí chun an leictrea-shoghluaisteacht a chomhlánú san iompar earraí troma, san iompar poiblí agus san iompar d'uisce agus d'aer mar chuid dá straitéis maidir leis an tsoghluaisteacht inbhuanaithe agus chliste. Chuige sin, tá gá le treochar soiléir agus iontaoifa agus le creat dlíthiúil Eorpach chun úsáid feithicilí astaíochtaí ísle a spreagadh laistigh de na córais dolaí atá ann cheana;

Tacaíocht trí bhearta airgeadais agus rialála agus státhabhair

31. á chur i bhfáth gur gá tacú le forbairt gheilleagar na hidrigine glaise, go háirithe leathnú an táirgthe, trí chistí poiblí toisc nach bhfuil an hidrigin ghlas inmhathana go heacnamaíoch go fóill. Tá CnaR á thabhairt le fios gur cheart de bharr an athbhreithnithe ar na Treoirí maidir le Státhabhair do chosaint an chomhshaoil agus don fhuinneamh an tsaoirse atá ann le haghaidh sásraí cistiúcháin a choinneáil nó a leathnú ionas gur féidir forbairt luath sa mhargadh a spreagadh;

32. á athdhearbhú gur comhchodanna ábhartha den chostas iad costais na hinfheistíochta agus an leictreachais araon chun hidrigin ghlas a tháirgeadh. I bprionsabal, tá sásraí soláthair agus sásraí éilimh araon ar fáil chun táirgeadh na hidrigine glaise a chur chun cinn, a bhféadfadh éifeachtaí comhchosúla a bheith acu ag brath ar a ndearadh. Is sásraí a d'fhéadfadh a bheith ann ó thaobh an tsoláthair de iad na deontais infheistíochta agus na préimheanna ar sholáthar leictreachais. Tá CnaR á chur i bhfáth gur léir ón taithí a fuarthas in earnáil an leictreachais gur féidir, ach ioncam cinnte a bheith ann ar feadh tréimhe áirithe, cur leis an acmhainneacht táirgeachta. Mar sin féin, chun brú iomaíoch a chruthú, d'fhéadfaí préimheanna ar sholáthar leictreachais agus deontais infheistíochta araon a chur ar tairiscint ón tús;

33. á chur i bhfios gur féidir le bearta rialála éileamh ar hidrigin ghlas a chruthú in earnálacha nó réimsí áirithe ina n-úsáidtear í, agus ar an gcaoi sin féachaint leis an táirgeadh a leathnú. Cruthaítear éileamh iontaoifa ar hidrigin ghlas agus ar ríomhbhreoslaí de thoradh an mhéid seo a leanas: spriocanna maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa (GCT) a laghdú sna hearnálacha ábhartha i dteannta beart amhail cuótaí ceangailteacha measctha (e.g. aeriompar agus muiriompar), cuótaí

⁽¹¹⁾ Féach an Measúnú ar Thionchar Tionscanta – Ares(2020)2487772.

⁽¹²⁾ Treoir 2009/73/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Iúil 2009 i ndáil le rialacha coiteanna don mhargadh inmheánach sa ghás nádúrtha agus lena n-aisghairtear Treoir 2003/55/CE (IO L 211, 14.8.2009, lch. 94).

laghdaithe GCT do sholáthróirí breosla nó tairseacha CO₂, le haghaidh flíteanna (e.g. i gcás leoraithe, cóistí nó loingseoireacht intíre). I dtaca leis sin, tá CnaR ag iarraidh ar na Ballstáit leas a bhaint as an tsaoirse dhlíthiúil atá ann cheana chun hidrigin ghlas/ríomhbhreoslaí a chur chun cinn agus RED II á chur chun feidhme acu. Rogha fhéideartha eile atá ann i gcás iarratas a dteastaíonn méideanna móra hidrigine ina gcomhair cheana is ea Conarthaí Dífriochta le haghaidh Carbóin lena gcúitear an difríocht idir costais iarbhir seachanta GCT na n-úsáideoirí agus praghas reatha CO₂;

34. á thabhairt le fios gur féidir leis an soláthar poiblí éileamh inbhraite intuairthe a chruthú freisin. Is féidir ról lárnach a bheith ag na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha i ndáil leis sin, ós rud é gur follas murab ionann agus riamh gur cásanna maithe iad na flíteanna atá ag bardais agus ag cuideachtaí bardasacha (e.g. glantóirí sráide, feithiclí diúscartha dramhaíola, córas iompair phoiblí áitiúil agus tacsaithe) lena léirítear na tairbhí a bhaineann le hidrigin ghlas agus teicneolaíochtaí tiomána eile atá aeráidneodrach a úsáid;

35. ag fáiltiú roimh na tionscnaimh atá dírithe ar thionscadail thábhachtacha ar mhaithe le leas na hEorpa i gcoitinne (IPCEInna) a chruthú le haghaidh hidrigin ghlas. Tá CnaR ag moladh don Choimisiún creat dlíthiúil a chruthú do IPCEInna le haghaidh hidrigin ghlas agus ag moladh do na Ballstáit úsáid a bhaint as an gcreat sin chun an bealach a réiteach do thionscadail taispeána ar mhórsála. Ba cheart aird ar leith a thabhairt le sineirge a chruthú idir na IPCEInna éagsúla atá dírithe ar hidrigin d'fhonn "cás ubh an tsicín agus sicín na huibhe" a sheachaint i bhforbairt luachshlabhra na hidrigine glaise;

36. ag éileamh go méadófaí an maoiniú do thionscadail taispeána le haghaidh hidrigin ghlas trí na Cistí Nuálaíochta agus Nuachóirithe a mhaoineáir faoi EU-ETS agus go gcuirfí tacaíocht spriocdhírthe ar fáil don hidrigin ghlas trí bhithin an chlár InvestEU. Tá CnaR ag moladh do na Ballstáit agus na réigiúin Cistí Struchtúracha agus Infheistíochta na hEorpa (Cistí SIE) a úsáid, lena n-áirítear Interreg, sa tréimhse cistiúcháin atá le teacht chun braislí hidrigine réigiúnacha, áitiúla agus idir-réigiúnacha a bhunú agus a fheabhsú. Tá CnaR á chur i bhfáth an gá atá le sineirgí a chruthú ar gach leibhéal idir na cistí sin, IPCEInna, SCE agus maoiniú taighde;

37. ag fáiltiú roimh an mbeartas maidir le hiasachtú fuinnimh a ghlac an Banc Eorpach Infheistíochta (BEI), lena n-áirítear cineálacha nua cur chuige dírithe ar an maoiniú a dhearadh mar chuid den chlár comhairleach InnovFin. I ndáil leis sin, tá CnaR ag iarraidh ar BEI tacaíocht shuntasach a chur ar fáil don hidrigin ghlas, i gcomhar le cineálacha cur chuige dírithe ar an maoiniú a théann chun tairbhe FBManna agus na n-údarás áitiúil agus réigiúnach nó a mbanc le haghaidh spreagadh;

38. den tuairim go bhféadfadh ionad ilfhreastail ar leibhéal an Aontais rochtain ar mhaoiniú tionscadail a éascú go mór do ghnólaigh, lena n-áirítear FBManna, agus do na réigiúin agus do na cathracha;

39. ag moladh do na Ballstáit an tacaíocht a fhaigheann siad ón Aontas a chomhlánú le clár náisiúnta le haghaidh tionscadail taispeána mhéadaithe, saotharlanna maireachtála, líonraí náisiúnta agus malartuithe idir na réigiúin ina dtáirgtear hidrigin, i ndlúthchomhar leis na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha nó lena gcomhlachais náisiúnta agus réigiúnacha;

40. á chur i bhfios go bhfuil gá le comharthaí fadtéarmacha chun sreafaí airgeadais agus caipitil ón earnáil phríobháideach a stiúradh i dtreo infheistíochtaí san aistriú glas a bhfuil geilleagar hidrigine glaise mar chuid de, lena n-áirítear ar mhaithe le FBManna nuálacha. Tá CnaR ag súil le tacaíocht ón gCoimisiún ina leith sin sa straitéis maidir le maoiniú inbhuanaithe a d'fhógair sé;

An taighde agus an nuálaíocht

41. á chur i bhfáth go bhfuil ról cinntitheach ag an taighde agus ag an nuálaíocht maidir le táirgeadh agus úsáid na hidrigine glaise a chur chun feidhme ar mhórsála. Ní mór an taighde agus an nuálaíocht sin a bheith dírithe ar chostais a íslí i ngach cuid den luachshlabhra agus feabhas a chur ar inrialaitheacht, éifeachtúlacht agus saolré saoráidí. Dá bhrí sin, tá CnaR ag moladh go ndíreofaí go sainráite ar an hidrigin ghlas mar chuid den chlár Fís Eorpach, lena n-áirítear "Misin an Chomhaontaithe Ghlais", an Plean Straitéiseach um Theicneolaíocht Fuinnimh (SET) agus an Chomhairle Nuálaíochta Eorpach (CNE);

42. ag fáiltiú roimh an moladh ón gCoimisiún comhpháirtíocht Eorpach don hidrigin ghlas a chur chun feidhme mar chuid den chlár Fís Eorpach, mar chomharba ar an gComhghnóthas um Chealla Breosla agus um Hidrigin (Comhghnóthas FCH) ⁽¹³⁾. Tá CnaR ag moladh an dearlaic airgeadais a fheabhsú chomh maith le sásra agus struchtúr na comhpháirtíochta a fheabhsú i gcomparáid le Comhghnóthas FCH, agus aird chuí á tabhairt ar thábhacht shonrach na n-údarás áitiúil agus

⁽¹³⁾ Féach an Measúnú ar Thionchar Tionscanta – Ares(2019)4972390.

réigiúnach, ionas go mbeifear in ann dá réir sin tacú le tuilleadh tionscadal taispeána maidir le hidrigin ghlas san Aontas, lena n-áirítear i ndáil leis an gComhpháirtíocht “European Hydrogen Valleys”. Tá CnaR á chur i bhfáth nach mór é a bheith mar phríomhchuspóir ag an gcomhpháirtíocht feabhas a chur ar an malartú eolais agus taithí idir na réigiúin, idir institiúidí an Aontais, na Ballstáit agus na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha, agus idir gnólachtaí;

43. ag moladh do na Ballstáit agus do na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha, mar chuid den fhreagracht atá orthu as an ardoideachas agus as an ngairmoiliúint, oiliúint gairmithe cáilithe agus eolaithe a chur chun cinn feadh an luachshlabhra hidrigine glaise ina iomláine. Ba cheart dóibh freisin seirbhísí comhairleacha iomchuí a bhunú agus a fheabhsú, go háirithe do FBManna. Tá CnaR ag iarraidh ar an gCoimisiún tacú leis na hiarrachtaí sin, go háirithe i ndáil leis an gComhshocrú nua Eorpach do Scileanna agus leis an Limistéar Eorpach Oideachais a fógraíodh sa Straitéis nua Tionsclaíochta don Eoraip ⁽¹⁴⁾;

An ghné idirnáisiúnta

44. á thabhairt le fios gur dócha, san fhadtéarma, go gcumhdófar cuid shuntasach den éileamh ar hidrigin/ríomhbhreoslaí le hallmhairí ó réigiúin ina bhfuil acmhainní inathnuaite an-mhaith; maidir leis sin, ní mór an hidrigin allmhairithe/ríomhbhreoslaí a bheith faoi réir critéir inbhuanaitheachta atá chomh dian céanna. Tá CnaR á mholadh táirgeadh hidrigine/ríomhbhreoslaí i dtríú tíortha agus iompar na hidrigine/ríomhbhreoslaí sin chuig an Aontas a chur san áireamh sa treochlár don hidrigin ghlas arna iarraidh. Ina theannta sin, tá CnaR á mholadh an comhar a bhunú le tíortha is onnmhaireoirí féideartha agus le tíortha eile is allmhaireoirí (e.g. an tSeapáin) agus sin ag céim luath chun tacú le forbairt chomhordaithe a dhéanamh ar gheilleagar idirnáisiúnta hidrigine glaine agus béim á cur ar an hidrigin ghlas. Lena chois sin, ba cheart na tionscnaimh idirnáisiúnta ábhartha amhail an Tionscnamh Hidrigine faoi chuimsiú na gcruinnithe aireachta maidir le Fuinneamh Glan agus faoi chuimsiú an “Mhisin um Nuálaíocht” a fheabhsú. Ach an oiread leis an gComhpháirtíocht “European Hydrogen Valleys”, ba cheart baint a bheith ag na húdaráis áitiúla agus réigiúnacha leis an obair sin freisin.

An Bhruiséil, 2 Iúil 2020.

Uachtarán
Choiste Eorpach na Réigiún
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁴⁾ COM(2020) 102 final.